

ასახული, არასწორი უნდა იყოს და „პანაცეად“ ვერ გამოდგება. ამის თქმის საფუძველს გვაძლევს „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს ორგანული კანონი. უმჯობესი იქნებოდა თუ უგენაესი სასამართლო კონსტიტუციური წარდგინებით მიმართავდა საკონსტიტუციო სასამართლოს. აქედან გამომდინარე კი შეიძლება ითქვას, რომ სასამართლომ მიზნის მიღწევის არასწორი საშუალება გამოიყენა.

პრობლემა სისტემური ხასიათისაა და მხოლოდ გასაჩივრების წესის მიუთითებლობის სამართლებრივი შედეგის ხარვეზს არ მიემატება, რამდენადაც საჯარო სამართალში და კონკრეტულად ადმინისტრაციულ სამართალში ანალოგიის გამოყენების აუცილებლობა ნებისმიერ დროს შეიძლება შეიქმნას. „ნორმატიული აქტების შესახებ“ საქართველოს ორგანული ამის მოწესრიგებას უშუალოდ დარგის კანონმდებლობას ანდობს, რომელსაც, როგორც ვხედავთ, სზაკ და სასკ ღიად ტოვებენ. სწორედ ამიტომ აქტუალურია საკანონმდებლო ცვლილება, რათა პირმა დაუბრკოლებლად განახორციელოს კონსტიტუციური უფლება.

თამარ შავგულიძე

სხვის პირადობით სესხის აღება, როგორც თაღლითობის შემადგენლობა

1. სისხლის სამართლის კოდექსის 180-ე მუხლის (თაღლითობა) მიზნებისთვის, ყალბი მინდობლობით ან სხვა პირის პირადობის საშუალებით სესხის ხელშეკრულების დადებისა და თანხის მიღების შემთხვევაში დაზარალებულად უნდა ჩაითვალოს ის პირი, რომლის უძრავი ქონება დაიტვირთა იპოთეკით ამ სესხის უზრუნველყოფისთვის.

2. მობარულო პირადობის მოწმობით ქონებრივი უპირატესობის მიღება არ ქმნის სსკ-ის 208-ე მუხლის შემადგენლობას.

(*ავტორის სახელმძღვანელო წინადადებები*)

სისხლის სამართლის კოდექსის 180 II ა) III ბ), 208, 362-ე მუხლები

უგენაესი სასამართლოს 2017 წლის 20 ივნისის განაჩენი № 112აპ-17

1. ფაქტობრივი გარემოებები

2015 წლის 24 ოქტომბერს პირველმა ბრალდებულმა და მეორე ბრალდებულმა პირველი ბრალდებულის ძმის პირადობის მოწმობის გამოყენებით (რომელსაც მანამდე პირველი ბრალდებული ფარულად დაეუფლა) მიმართეს ნოტარი-

უსს და გააფორმეს იპოთეკით უზრუნველყოფილი სესხის ხელშეკრულება, რომლითაც დატვირთეს პირველი ბრალდებულის ძმის უძრავი ქონება, და მიიღეს თანხა გამსესხებლისგან. სესხის ხელშეკრულება დაიდო მეორე ბრალდებულსა და გამსესხებელს შორის.

იმავე წლის 27 ოქტომბერს მეორე ბრალდებულმა პირველი ბრალდებულის ძმის სახელით (მისი პირადობის გამოყენებით) გასცა მინდობლობა პირველ ბრალდებულზე, რომელსაც მიეცა მანამდე დატვირთული ქონების განკარგვის უფლება. პირველმა ბრალდებულმა მეორედ დატვირთა ძმის უძრავი ქონება იპოთეკით, გააფორმა სესხის ხელშეკრულება და მიღებული თანხით დაფარა 2015 წლის 24 ოქტომბერს გაფორმებული ხელშეკრულებიდან გამომდინარე დავალიანება.

თბილისის საქალაქო სასამართლოს განაჩენით, პირველი ბრალდებული დამნაშავედ იყო ცნობილი სისხლის სამართლის კოდექსის (შემდგომში: სსკ) 180 II ა) III ბ) (წინასწარი შეთანხმებით ჯგუფის მიერ ჩადენილი თაღლითობა დიდი ოდენობით) მუხლით მხოლოდ პირველი დანაშაულებრივი ქმედების ეპიზოდისთვის, 362 II ბ) (ყალბი დოკუმენტის, ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება, გასაღება ან გამოყენება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია) მუხლით დანაშაულებრივი ქმედების ორივე ეპიზოდისთვის და გამართლდა სსკ-ის 180 II ა) III ბ) მუხლით წარდგენილ ბრალდებაში პირველი დანაშაულებრივი ქმედების ეპიზოდისთვის. მეორე ბრალდებული სასამართლომ დამნაშავედ ცნო სსკ-ის 180 II ა) III ბ) (წინასწარი შეთანხმებით ჯგუფის მიერ ჩადენილი თაღლითობა დიდი ოდენობით), 362 II ბ) (ყალბი დოკუმენტის, ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება, გასაღება ან გამოყენება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია) მუხლებით მეორე ეპიზოდისთვის, სსკ-ის 362 I მუხლით პირველი ეპიზოდისთვის და უდანაშაულოდ იყო ცნობილი პირველი ეპიზოდისთვის სსკ-ის 180 II ა) III ბ) (წინასწარი შეთანხმებით ჯგუფის მიერ ჩადენილი თაღლითობა დიდი ოდენობით) მუხლით წარდგენილ ბრალდებაში.

განაჩენი სააპელაციო წესით გაასაჩივრეს პროკურორმა და მეორე მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველმა ადვოკატმა. პროკურორის განმარტებით, თუკი სასამართლომ მეორე ეპიზოდში დადასტურებულად მიიჩნია მსჯავრდებულთა მიერ თაღლითობის ჩადენა, დაუსაბუთებელია სასამართლოს გადაწყვეტილება იმავე ქმედებისათვის იმავე ეპიზოდში მათი გამართლების შესახებ მხოლოდ იმ საფუძვლით, რომ იპოთეკარს თანხა დაუბრუნდა. სასამართლოს უნდა გაეთვალიწინებინა, რომ ჩადენილია ორი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი დანაშაული. პროკურორმა ასევე განმარტა, რომ მეორე მსჯავრდებულის მიმართ საქართველოს სსკ-ის 362 II ბ) მუხლით (ყალბი დოკუმენტის, ბეჭდის, შტამპის ან ბლანკის დამზადება, გასაღება ან გამოყენება, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია) წარდგენილი ბრა-

ლდება ამავე მუხლის 1 ნაწილზე (პირველი ეპიზოდი) გადაკვალიფიცირდა იმავე დასაბუთებით (პირველი ინსტანციის განმარტებით, მისმა ქმედებამ მნიშვნელოვანი ზიანი არ გამოიწვია, რადგან თანხა დაუბრუნდა იპოთეკარს), რაც, პროკურორის შეფასებით, არასწორი გადაწყვეტაა. მეორე მსჯავრდებულის ადვოკატმა მიუთითა, რომ მისი კლიენტის მიერ განხორციელებული ქმედება შეესაბამება სსკ-ის 208 I მუხლს, ვინაიდან მეორე მსჯავრდებულმა სესხი აიღო ხელმოწერილი ყალბი მინდობილობის საფუძველზე, რამაც მნიშვნელოვანი ზიანი გამოიწვია. ამასთან, სესხის საფუძველზე აღებული თანხის არაპროპორციული განაწილებიდან გამომდინარე, მისი კლიენტი იყო დამხმარე პირველი მსჯავრდებულის მიერ ჩადენილ დანაშაულებრივ ქმედებაში, რაც ყალბი მინდობილობის დამზადებაში გამოიხატა. აღნიშნულის გათვალისწინებით, ადვოკატმა ითხოვა მეორე მსჯავრდებულის დამნაშავედ ცნობა საქართველოს სსკ-ის 24, 208 I და 362 I მუხლებით. თბილისის სააპელაციო სასამართლომ არ დააკმაყოფილა სააპელაციო საჩივარი, რაც საკასაციო წესით გაასაჩივრეს პირველმა მსჯავრდებულმა და მეორე მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველმა ადვოკატმა იმავე მოთხოვნებით. პროკურორმა გაასაჩივრა სააპელაციო სასამართლოს განაჩენი და მოითხოვა ორივე მსჯავრდებულის დამნაშავედ ცნობა მათ მიმართ ბრალად წარდგენილ ყველა ეპიზოდში იმავე სამართლებრივი საფუძვლებით, რაზეც მითითებული ჰქონდა სააპელაციო საჩივარში. მანვე დამატებით მიუთითა, რომ სასამართლომ მოცემულ საქმეზე დაზარალებულად არასწორად მიიჩნია თანხის გამსესხებლები, რადგან დანაშაულის ორივე ეპიზოდის შემთხვევაში ზიანი მიადგა არა მათ, არამედ პირველი მსჯავრდებულის ძმას, რადგან მის საკუთრებაში არსებული ქონება ორჯერ დაიტვირთა იპოთეკით.

II. სასამართლოს მსჯელობის შეჯამება

უზენაესმა სასამართლომ არ დააკმაყოფილა მეორე მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველი ადვოკატის მოთხოვნა და დასაბუთებულად მიიჩნია პროკურორის საკასაციო საჩივარი. საკასაციო პალატა არ დაეთანხმა სააპელაციო სასამართლოს დასკვნას და მიუთითა – ის, რომ პირველმა მსჯავრდებულმა სრულად დაუბრუნა თანხა გამსესხებელს, არ გამოირიცხავს მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზანს დანაშაულებრივი ქმედების პირველ ეპიზოდში, რომელშიც დამთავრებულად უნდა შეფასდეს 2015 წლის 24 სექტემბრიდან, იმ მომენტიდან, როდესაც მსჯავრდებულებმა შეცდომაში შეიყვანეს ნოტარიუსი და პირველი მსჯავრდებულის ძმის სახელით გააფორმეს 2015 წლის 24 სექტემბრის სესხისა და იპოთეკის ხელშეკრულება. საკასაციო პალატის განმარტებით, დანაშაულის შემადგენლობისათვის მნიშვნელობა არა აქვს, როდის ან საერთოდ დაუბრუნა თუ არა პირველმა მსჯავრდებულმა ნასესხები თანხა გამსესხებელს. აღსანიშნავია ის გარემოებაც, რომ მსჯავრდებულე-

ბის ქმედებებით დანაშაულის ორივე ეპიზოდში ზიანი მიადგა იმ პირს, ვიცი ქონებაც დაიტვირთა იპოთეკით, რადგან მას წარმოეშვა თანხის დაბრუნების ვალდებულება გამსესხებლების სასარგებლოდ. უზენაესი სასამართლოს მითითებით, მსჯავრდებულების მართლსაწინააღმდეგო მისაკუთრების მიზანზე მეტყველებს პირველი მსჯავრდებულის ჩვენებაც, მისივე განმარტებით, მას ვალების დასაფარად არ ეყო პირველი სესხით მიღებული თანხა და გარკვეული დროის გასვლის შემდეგ იძულებული გახდა, ხელმეორედ აედო სესხი, რისთვისაც აუცილებელი იყო პირველი სესხის სრულად გადაფარვა.

საკასაციო პალატამ არ გაიზიარა მეორე მსჯავრდებულის ინტერესების დამცველი ადვოკატის მოსაზრება მეორე მსჯავრდებულის მიერ არა თაღლითობის, არამედ კრედიტის უკანონო მიღებაში დახმარების ჩადენასთან დაკავშირებით და მიუთითა, რომ საქართველოს სსკ-ის 208 I მუხლით გათვალისწინებული დანაშაულის ობიექტური მხარე გამოიხატება სამეურნეო ან ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ბანკის ან სხვა კრედიტორისათვის ყალბი ცნობის მიწოდებაში, კრედიტის მიღების მიზნით. ასეთ შემთხვევაში კრედიტორისათვის მიწოდებული ინფორმაცია შეგნებულად არის დამახინჯებული და არ ასახავს მსესხებლის ქონებრივი მდგომარეობის შესახებ ობიექტურ სურათს. მოცემულ შემთხვევაში მეორე მსჯავრდებულს იპოთეკით დატვირთული ქონების მესაკუთრის ფინანსური მდგომარეობის შესახებ ყალბი ინფორმაცია კი არ მიუწოდებია, არამედ ოფიციალური დოკუმენტი გააყალბა, სხვის ქონებას დაეუფლა და ქონებრივი უფლება მიიღო მოტყუებით. გარდა ამისა, კრედიტი არის ფულადი საშუალება, რომელსაც გასცემს ბანკი ან სხვა საკრედიტო ორგანიზაცია, რისი ფაქტობრივი შემადგენლობაც საქმის გარემოებებში არ იკვეთება.

ნინო ქავშავაძე

წინასწარი შეთანხმებით ჯგუფურად ჩადენილი დანაშაული

მტკიცებულებად წარმოდგენილი ვიდეოჩანაწერები, სადაც ასახულია ორი პირის ერთად მისვლა მაღაზიასთან და ერთობლივი ძალებით მაღაზიის კარის შემტვრევა, საკმარისია მათი წინასწარ შეთანხმებით ჯგუფად მიჩნევისთვის სსკ-ის 237 III ა) მუხლის მიზნებისთვის.
(*ავტორის სახელმძღვანელო წინადადება*)

სსკ-ის 237 I, III ა) მუხლები

უზენაესი სასამართლოს 2017 წლის 12 ივნისის განაჩენი №23-114აპ.-17